

Deu ser perquè són moda els dibuixos d'ulls grossos, línies cinètiques i reminiscències orientals? O és que volen vendre com sigui el seu art? En el proper Saló del Manga, l'Anime i el Videojoc els nous dibuixants ens descobriren les claus d'aquesta fascinació.

"Mangaka" a la catalana

Potser ningú no se'n recorda, però va ser precisament la revista *Cavall Fort* la que l'any 1969, dins la seva secció dedicada al còmic mundial, publicava per primer cop una pàgina de còmic japonès de la sèrie *Tonda Haneko*, creada els anys 20 per Rakuten Kitazawa. Hagueren de passar més de deu anys perquè la revista *El Víbora* encetés la publicació d'histories curtes de *gekiga* (l'equivalent dramàtic del *manga*) i, tres anys més, perquè al III Saló del Còmic de Barcelona aparegués un petit estand de l'editorial Kodansha que intentava donar a conèixer els seus productes.

Enmig d'aquesta escassetat, ningú no sap com és que a TV3 se'ls va acudir d'arriscar-se a emetre, al començament de 1990, una sèrie destinada en teoria al públic infantil, però que aviat va provocar enceses discussions sobre la seva aparent innocència. *Bola de drac*, la sèrie estrella d'Akira Toriyama, va ser un fenomen de masses que, a mesura que s'emetia per televisió, es convertia en una bola de neu impossible d'aturar. Arran de l'èxit del *merchandising* negre que va proliferar, Planeta-DeAgostini decideix treure la sèrie original en dues de les llengües que l'havien fet famosa entre els televidents: català i espanyol. Mai una editorial no havia estat tan segura del públic potencial amb què podia comptar, no solament als Països Catalans sinó a tot l'estat, i mai no s'haurien arriscat si no haguessin previst una resposta massiva. Això va ser tan sols la punta de l'iceberg, el tret de

sortida perquè molt poc temps després comencessin a sorgir còmics japonesos de tota mena: des d'*Akira* a *Crying Freeman*.

També les botigues de còmic van multiplicar l'espai dedicat exclusivament a la venda de productes relacionats amb el *manga*: Norma Còmics, Continuarà o Antifaz a Barcelona; Futurama, Imágenes i Krypton a València; Ateneo a

Alacant, Dos de Piques a Manresa, o Tot O-Jox a Mataró, entre altres. Fins arribar al punt àlgid que significà la celebració del I Saló del Manga, l'Anime i el Videojoc a Barcelona. Una iniciativa que ara fa dos anys va idear Ficomic, l'empresa que porta la celebració anual del Saló del Còmic, i encara que engegaren amb força èxit, el temps ha posat les coses a lloc: ni totes les sèries de *manga* són bones, ni tot el còmic japonès és enlluernador.

Les biblies dels addictes al "manga". L'aparició de *Neko*, el 1994, i el posterior creixement que ha tingut han transcorregut paral·lels al desenvolupament del *manga* a casa nostra. Sorgida per iniciativa

de Camaleón Ediciones, la seva història va començar quan encara es deia *Tsuzu* i pretenia, a manera de *fanzine*, parlar de les sèries que feien furor al Japó i del que es publicaria. Ràpidament va adquirir un èxit increïble que la posava al mateix nivell de vendes que els mateixos *manga*. Avui dia el seu tiratge se situa al voltant dels 4.000 exemplars, i mil més si a la portada i a l'interior es parla de *Bola de drac*. De l'editorial Camaleón han sortit projectes i idees que, alguns, han aprofitat l'èxit de *Bola de drac*, com va ocórrer amb *Dragon fall*, obra de Hi No Tori Studio o, el que és el mateix, Alvaro López i Nacho Fernández. Aquests dos creadors de *Vitòria*, deformant els arguments i els personatges de la sèrie original, han arribat a crear un producte molt rendible, que es manté en uns nivells més que acceptables, per sobre els 15.000 exemplars mensuals.

També sota el segell de Camaleón va sortir *Ryu*, revista de *manga* de creació autòctona. Per als dibuixants va significar tota una escola i una eina d'experimentació que, a més, els permetia cobrar alhora que publicaven els primers treballs. Per la revista van passar gent com Carlos Olivares, Albert Monteys, Núria Peris o Roke González, que ara treballen en altres editorials i es dediquen a múltiples projectes cadascú per la seva banda. La revista pretenia ser, a més d'una plataforma per a nous dibuixants, una forma de conèixer el *manga* amb diversos autors i estils a la vegada, a imitació dels productes japonesos.

L'èxit de *Neko* va fer que sortissin com a bolets publicacions dedicades a parlar del fenomen *manga* des de tots els angles possibles: *Yoyoku* a València, *Manganiac* a Igualada o *Kakrot Nihon* a Sabadell, a més de *Minami* a Madrid i *Otaku*, *Manganime*, *Kabuki*, *Mangazone* o *Kame*, revistes d'àmbit estatal amb una certa regularitat en la seva aparició al mercat.

Sempre disposats a investigar i provar nous mercats, Camaleón ha continuat traient productes de factura *manga* com *Sukebe*, publicació que, com *Ryu*, agrupava diversos autors novells sota una mateixa publicació, aquest cop per fer paròdies eròtiques de sèries molt conegudes. Però el nivell dels dibuixos va decreixer fins obligar l'editorial a cloure la sèrie abans de cremar-la. Això no va desanimar-los, ans al contrari, van parlar amb els millors dibuixants que tenien en nòmina i els van proposar que cadascú fes la seva pròpia sèrie, amb presentació de luxe i tots els mitjans a l'abast. D'aquesta iniciativa van sortir *Hiromi* de Roger Ibàñez, *Boum!* de Carlos Olivares, *Yogore, la chica tóxica* de Cho-Pin i Anna Coll, *Zenon* de Mateo Guerrero i *Akuma* de Núria Peris i Roke González. Malgrat la varietat d'estils i arguments, no tots van tenir el mateix nivell d'acceptació.

En aquest moment, un dels pocs autors que es poden permetre el luxe de treure una sèrie amb continuïtat és David Ramírez. Guanyador del I Concurs de *manga* de l'estat espanyol amb l'obra *Mi pequeño Tomoka*, ha anat publicant pàgines i històries curtes en publicacions com *Kame* o *Otaku*, fins arribar a tenir la seva pròpia sèrie: *B3*, una comèdia galàctica esbojarrada amb reminiscències de la primera època de Toriyama, però amb estil propi. Al Japó, on cada setmana una persona pot adquirir la seva ració extra de *manga* a baix preu, els arguments i les temà-

tiques dels còmics són tan variats com pugui imaginar-s'ho el lector. Des del *shojo manga* (per a noies, amb arguments ensucrats i protagonistes eminentment femenines). Fins al *manga* protagonitzat pels *mecha* (robots gegants que es transformen a l'hora de lluitar) o el d'aventures futuristes postapocalíptiques com *Akira* o *Alita*.

L'eroticisme ven més. Evidentment, el lector del nostre país no està tan segmentat: només hi ha un tipus de comprador. Les editorials es troben amb veritables problemes a l'hora d'escollir per publicar un gènere o un altre. És per això que alguns editors s'han bolcat de valent cap a un gènere que a primera vista no semblaria gaire recomanable per a infants com l'eròtic, però que a la llarga és el que més tiratge ven.

L'editorial Glénat va decidir des de bon començament apostar pel gènere. En 1994 encarregà el primer *manga* fet per autors de l'estat. Rafael Sousa com a guionista de la sèrie i Javier Sánchez com a dibuixant crearen *Sueños*, basant-se en historietes curtes bastant pujades de to. Javier, que sempre havia estat vinculat a la llibreria valenciana de còmic especialitzada Imágenes, hi va voler presentar aquest primer número que, aviat, es convertí en un èxit de vendes

imprevist. L'encert d'aquests autors va animar l'editorial a provar altres dibuixants de solvència contrastada. D'una banda, José Miguel Alvarez tragué una sèrie curta anomenada *Chichi Squad* i, d'una altra, Ismael Ferrer treu *Yoko*. Aquestes sèries han funcionat tan bé, que Glénat vol continuar explotant aquesta mina; ara només falta posar-se d'acord amb els dibuixants, fer-los una oferta que no puguin refusar i, evidentment, que el dibuixant treballi en el temps previst perquè el lector no es perdi entre la sortida d'un número i el següent.

Lògicament, no totes les editorials s'atreveixen a apostar per autors autòctons; Toni Guiral, editor de la línia "Laberinto" de Planeta-DeAgostini, comenta: "Com que no hi ha una escola on s'hagin pogut formar els autors, amb uns hàbits de treball força estables, la producció encara és molt reduïda.

Nosaltres hem de fer una tria bastant selectiva entre tot el material que porten els dibuixants o els autors que ens interessin pel treball que fan". De moment, dins aquesta línia "Laberinto" només ha publicat *Desafío*, obra de Roke González i Carlos Olivares, però de cara a un futur molt proper tenen diversos projectes: *Crónicas de Mesene* seria una obra èpica dins el gènere de capa i espasa feta per Roke i Mateo Guerrero; també en aquesta línia hi haurà *El vuelo de Skhum*, amb guió de Germán García i dibuixos de Núria Peris i Roger Ibàñez, i, en darrer lloc, tenim *Nacional 666*, aventures policiaques amb un acusat de mefistofèlic basada en una idea de Roke i José María Reyes, a més d'una tercera part de *Desafío*.

Guillem Medina

En l'actualitat, hi ha una oferta estable de 'manga' fet al nostre país. Des de l'èxit de *Bola de Drac*, diverses editorials es van llançar a la publicació d'histories *manga*, per bé que la seva acceptació ha estat desigual.